

5. Каліщук Р.В. Орнаментально-знакові мотиви у живопису культури Трипілья-Кукутені. Режим доступу: [file:///C:/Users/z/Downloads/had_2007_8_9%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/z/Downloads/had_2007_8_9%20(1).pdf)
6. Трипільська культура: знаки і символи. Режим доступу: http://trypillianculture.blogspot.com/p/blog-page_82.html.
7. Яковишина Я. Трипільський орнамент: окремі аспекти історіографії та методики дослідження. Режим доступу: file:///C:/Users/z/Downloads/Mdapv_2014_18_9.pdf
8. Пассек Т. Искусство трипольских племен // Искусство первобытного общества и древнейших государств на территории СССР. М.: Изобразительное искусство. 1971. С. 57–65.
9. Евсюков В. В. Космогония Китайского неолита по изображениям на керамике культуры Яншао // Китай в эпоху древности. – Новосибирск: Наука. 1985– С. 56–86.
10. Евсюков В.В. Мифы о Вселенной. – М.: Наука, 1988. – 177 с.
11. Евсюков В.В. Мифология Китайского неолита. – Новосибирск: Наука. 1988 – 128 с.
12. Даниленко В. И. Энеолит Украины. – К.: Наукова думка. 1975. – 175 с.

Пристинський С.В.
Аспірант, гр. ДФХТв-20

Київський національний університет технологій та дизайну

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІЛОСОФІЇ БЕРЕЖЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА (LEAN) В СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

Lean – це філософія управління та набір гнучких інструментів менеджменту направлених на створення і підтримку безпомилкових процесів, які забезпечують неперервний розвиток якості життя шляхом виготовлення будь-яких продуктів та надання будь-яких послуг, в тому числі і освітніх.

Філософія бережливого виробництва бере початок наприкінці ХІХ століття. Перша основа концепції бережливого виробництва була закладена в Японії Кічіром та Сакічі Тойода – засновниками відомої та однієї з найуспішнішої компанії в сфері автомобілебудування «Toyota Automotive Company». Відомо, що японська культура, мислення, в тому числі і індустріальна філософія вирізняється на фоні інших країн. Особливо ця різниця є помітною на пострадянському просторі.

В умовах програної Японією ІІ Світової війни та настанням кризи, син та батько Тойода вимушені були радикально скоротити витрати наряду із підвищенням рівня якості.

Таким чином впродовж 50 років виникали основні засади Lean, які продовжують невинно розвиватися і сьогодні.

Філософія бережливого виробництва насамперед передбачає зміну мислення та світогляду всіх, хто працює над розвитком та підтримкою процесів, які забезпечують відповідний рівень якості життя. Насамперед, це обумовлено тим, що навички відповідного мислення та прийняття іншого світогляду неперервно розвивають абсолютно всіх, незалежно від національності, класового устрою, посад та соціальних статусів: від простого робітника до власника компаній, від школяра до директора школи, від студента до ректора і до міністра освіти.

Нова, насамперед для України, форма мислення передбачає розуміння та усунення основних видів втрат, самоаналіз та готовність до змін.

Сучасна концепція втрат складається з 8 видів: перевиробництво, очікування, зайві переміщення, надмірна обробка, надлишок запасів, зайві рухи, дефекти, невикористаний творчий потенціал.

Кожен вид має насамперед не економічне, а філософське підґрунтя, і може бути застосований до всіх сфер діяльності людини: виховання, освіта, виробництво, надання послуг, процеси повсякденного буття людини.

Визначають наступні принципи філософії ощадливого виробництва:

1. Довгострокова філософія мислення та прийняття рішень. Принцип передбачає розуміння цілей для досягнення мети, яка має бути спільною та вищою за матеріальні винагороди; створення цінності для всіх: споживач, суспільство.

2. Правильні процеси дають правильні результати. Необхідно створювати такі процеси, які будуть здатні виявити та винести всі проблеми на «поверхню» наряду із додаванням цінностей на кожному кроці.

3. Уникнення перевиробництва. Досягається шляхом «витягування» та швидкою реакцією на зміну зовнішньоекономічних та соціальних чинників. Це означає, що сфера діяльності, буття має отримувати те, що необхідно, коли необхідно і в потрібних кількостях.

4. Вирівнювання навантаження. Дана концепція ґрунтується на уникненні нерівномірності графіків роботи, навчання тощо.

5. Зупинка процесів при виявленні проблем. Даний тип передбачає формування особливої поведінки учасників процесу шляхом формування мислення та відповідальності в потребі зупинити діяльність, якщо вона наносить шкоду якості продуктів, послуг, життю – філософія зупинки процесів у разі не досягнення якості. Створення та розповсюдження культури зупинки процесу для отримання «якості з першого разу».

6. Стандартизовані завдання. Даний принцип базується на використанні стабільних та перевірених методах діяльності, накопиченні досвіду та стандартизації кращого, відсутності чинення опору тим, хто намагається вирішувати проблеми та покращувати існуючі процеси.

7. Виховання лідерів, які будуть жити цією філософією та цінуватимуть її здійснюється в сталому оточенні, осередку, де

функціонують процеси. Лідер має розуміти щоденні завдання досконало та пояснювати їх іншим особам.

8. Створення команд. Тут передбачається створення та очолення команд, учасники яких будуть розділяти цінності й принципи діяльності задля досягнення мети.

9. Побачити все на власні очі. Даний принцип ґрунтується на необхідності завжди знаходитися в середині подій: йти безпосередньо до витоків проблем.

10. Прийняття рішень. Ухвалення рішень здійснюється лише після ретельного обміркування всіх можливих варіантів та ризиків. Поганих ідей не існує, а отже, необхідно розглядати абсолютно всі пропозиції.

11. Безперервне вдосконалення, навчання, самоаналіз. Даний принцип базується на аналізі та розвитку особистої діяльності, мислення, світогляду [1].

Сьогодні, в умовах інтеграції України до рівня країн західної Європи, США та розвинутих країн Азії, стає актуальним питання щодо впровадження філософії бережливого виробництва (Lean).

Впродовж останніх 20 років практично в кожній галузі розвинених країн можна спостерігати зміни мислення та світогляду людей, завдяки філософії бережливого виробництва. Особливо це вплинуло на якість життя.

Дослідження процесів впровадження, а також проблем, які виникають в цьому процесі займалися українські науковці, але в основному розглядалися питання проблем менеджменту [2, 3, 4]. Проте, більш широко дослідження Lean відбувається закордонними вченими [5, 6, 7]. Серед видатних науковців в цій галузі можна виділити Джефрі К. Лайкер, Таїті Оно, Фредерік Тейлор.

Одна з проблем успішності застосування lean у світі, в тому числі і в Україні полягає в розгляді lean, як інструментів менеджменту, а не філософії, хоча творці даної філософії перш за все ставили перед собою зміну перш за все культури та цінностей, світогляду та менталітету, а фінансові досягнення є результатом змін та трансформацій в суспільстві.

В наукових працях [8, 9] також розглядають бережливе виробництво, як філософію.

Безумовно, в більшості випадків, метою діяльності людства в сучасному світі є підвищення фінансового стану, що в свою чергу забезпечує відповідний рівень якості життя. Саме тому, lean об'єднує в собі фінансові та філософські складові, і має розглядатися як одне ціле в комплексі [10, 11], що особливо актуально в наші часи.

Доводиться констатувати факт, що на пострадянському просторі, де досі переважає планова економіка та протилежна філософії lean філософія комунізму і принци масового виробництва, особливо складно змінити підхід та мислення. В філософії комунізму можна впевнено заперечити той факт, що лише диктатура пролетаріату є основою демократії [12].

До того ж філософія комунізму спонукає лише до стандартного одностороннього мислення, чіткого за правилами сприйняття світу, де будь-яке відхилення вважалося хибним та злочинним.

Про ці проблеми продовжують наголошувати сучасні філософи України. Зокрема, вивчається вплив комуністичної ідеології на менталітет [13, 14]. Можемо припустити, що подібні впливи, які мають місце і сьогодні перешкоджають змінам ментальності, світогляду та перешкоджають готовності до змін, відповідальності, що в свою чергу передбачає філософія ощадливого виробництва.

Індустріальна культура потребує змін в нашому суспільстві, і lean філософія сприятиме безперервному покращенню, як наслідок, якості життя замість підмін цілей засобами, як зазначають науковці сучасності [15].

Також звертається увага до проблем культури мислення та діяльності, яка зазнає якісної трансформації [16], й філософія бережливого виробництва просуває процес безперервного покращення будь-яких процесів діяльності та має важливий вплив на формування менталітету й світогляду.

Література

1. Лайкер Джефрі К. Філософія Toyota. 14 принципів роботи злагодженої команди / пер. з англ. Наталія Валевська. - К.: Наш формат, 2017. – 424 с.

2. Білоус-Сергєєва, С. О. Роль управління якістю у концепції «Lean Production» та проблеми її впровадження на вітчизняних виробництвах / С. О. Білоус-Сергєєва // Вісник Приазовського державного технічного університету = Reporter of the Priazovskyi State Technical University : зб. наук. праць / ДВНЗ «ПДТУ». – Маріуполь, 2018. – Вип. 35. – С. 77–83. – (Серія : Економічні науки = Section : Economic sciences)

3. Коровіна О. В. Lean-production в системі управління промисловим підприємством. / International Journal of Innovative Technologies in Economy, 2018, 1.6 (18).

4. Токарева У. Д. Концептуальні підходи до визначення поняття ощадливе управління. Менеджер, 2018, 3: С. 92-100.

5. Bernstein, Irving. The lean years: A history of the American worker, 1920-1933. Haymarket Books, 2010.

6. Pepper Matthew PJ; Spedding, Trevor A. The evolution of lean Six Sigma. The International Journal of Quality & Reliability Management, 2010, 27.2: P. 138.

7. Leite, Higor dos Reis; Vieira, Guilherme Ernani. Lean philosophy and its applications in the service industry: a review of the current knowledge. Production, 2015, 25.3: P. 529-541.

8. Bhasin Sanjay; Burcher Peter. Lean viewed as a philosophy. Journal of manufacturing technology management, 2006.
9. Antosz Katarzyna; Stadnicka Dorota. Lean philosophy implementation in SMEs—study results. Procedia Engineering, 2017, 182: P. 25-32.
10. Bhasin Sanjay; Found Pauline. Sustaining the lean ideology. Management Decision, 2020.
11. Sutharsan S. M.; Prasad M. Mohan; Vijay S. Productivity enhancement and waste management through lean philosophy in Indian manufacturing industry. Materials Today: Proceedings, 2020.
12. Основы научного коммунизма. 2-е изд. [доп. и уточнен.] М.: Политиздат, 1967. 575 с. (Акад. Общественных наук при ЦК КПСС).
13. Гордійчук Ольга. Вплив комуністичної ідеології та радянської дійсності на ментальність українців: соціально-філософський аналіз. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії, 2019, 24: С. 25-31.
14. Гнатюк Ярослав. Дух капіталізму і привид комунізму на сцені української історії. Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки, 2012, 16: С. 40-47.
15. Терешкун О. Концепція індустріальної культури у філософії техніки Б. Вишеславцева. Науковий вісник Чернівецького університету. Філософія, 2011, 539-540: С. 99-106.
16. Сакун А. В. Социокультурная реальность в контексте эволюций типов мышления. Философия хозяйства, 2014, 5: С. 184-191.

Корейба М., Давиденко М.

Студ. гр. БХФ-2-20

Науковий керівник канд. соц. наук, доц. Черняк Д.С.
Київський національний університет технологій та дизайну

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ СОКРАТА

Сократ (470 – 399 рр. до н.е.) – давньогрецький філософ, вважається одним із засновників Західної філософії. Сократ не залишив жодного письмового джерела після себе, тому його вчення відоме здебільшого завдяки свідченням його послідовників, зокрема його найвидатнішого учня — Платона, який виклав ідеї учителя в «Апології Сократа». Основним об'єктом інтересу філософії Сократ визначав людину в її повсякденній поведінці. «Пізнай самого себе» - завдання кожної людини. Основною здібністю людини, на думку Сократа, є розум, мислення. Саме розум може надати вище, загальнообов'язкове знання,